

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Организация
Объединенных Наций по
вопросам образования,
науки и культуры

With the support of the UNESCO Office in Moscow for Armenia, Azerbaijan, Belarus, the Republic of Moldova and the Russian Federation

При поддержке Бюро ЮНЕСКО в Москве по Азербайджану, Армении, Беларуси, Республике Молдова и Российской Федерации

СПРАВАЗДАЧА

аб арганізацыі і правядзенні Нацыянальнага трэнінгу ЮНЕСКА/ІКОМ па сучаснаму музейнаму менеджменту для музейных спецыялістаў Рэспублікі Беларусь

ОТЧЕТ

об организации и проведении Национального тренинга ЮНЕСКО/ИКОМ по современному музейному менеджменту для музейных специалистов Республики Беларусь

REPORT

on the conducting of the UNESCO/ICOM Museum Capacity-Building Training on Modern Museum Management for Museum Specialist of Belarus which took place from 26 – 28 May, 2009 in Minsk (the Republic of Belarus) with the support of UNESCO

Contract No.876588.9

МІНСК
2009 года

СПРАВАЗДАЧА
ОТЧЕТ
REPORT

Мэта трэнінгу – аб'яднаць наваганні і вопыт музейных супрацоўнікаў з розных музеяў Беларусі для развіцця прафесійнага супрацоўніцтва на падставе лепшых узораў міжнароднай і нацыянальнай музейнай тэорыі і практыкі, а таксама падрыхтаваць прафесійных інструктараў па методыцы і на падставе рэкамендацый, выпрацаваных ЮНЕСКА/ІКОМ з тым, каб у далейшым яны змаглі самастойна правесці падобныя трэнінгі для сваіх калег.

Задача тренінгу – падрыхтоўка адпаведных рэкамендацый для прадстаўлення на разгляд Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, а ў выпадку іх узгаднення, працягнуць работу па правядзенні аналагічных трэнінгаў на ўзроўні рэгіянальных музейных структур.

Арганізатары трэнінгу: Нацыянальная камісія Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА, Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Беларускі камітэт Міжнароднага Савета Музеяў «ICOM», Дзяржаўны літаратурны музей Янкі Купалы, Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Рэспублікі Беларусь.
Трэнінг быў арганізаваны пры непасрэдным удзеле і фінансавай падтрымцы Бюро ЮНЕСКА ў Маскве па Азербайджану, Арменіі, Беларусі, Рэспубліцы Малдова і Расійскай Федэрацыі.
Садзейнічанне ў арганізацыі і правядзенні трэнінгу аказаў Міждзяржаўны фонд гуманітарнага супрацоўніцтва дзяржаў-удзельнікаў СНД.
Трэнінг адбыўся ў сталіцы Беларусі – г. Мінску на базе трох музеяў: Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы, Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Рэспублікі Беларусь.

У трэнінгу прынялі ўдзел беларускія і тры міжнародныя эксперты ў галіне музейнай справы з г. Санкт – Пецярбургу (Расійская Федэрацыя) і г. Кіева (Украіна). Непасрэднымі удзельнікамі трэнінгу былі 26 музейных спецыяліста з 18 музеяў Беларусі. З самага пачатку падбіраўся неаднародны склад удзельнікаў з пункту гледжання іх прафесійнага вопыту, узросту і інш. Менавіта такі састаў удзельнікаў, на наш погляд, садзейнічаў больш эфектыўнаму абмену інфармацыяй, вопытам і думкамі адносна вывучаемых праблем, развіццю ўзаемаразумення і супрацоўніцтва.

У працэсе падрыхтоўкі трэнінгу былі праведзены наступныя мерапрыемствы:

а) створаны Арганізацыйны камітэт па падрыхтоўцы да трэнінгу;
б) падрыхтаваны інфармацыйныя лісты на беларускай, рускай і англійскай мове для удзельнікаў і экспертаў, здзейснена іх рассылка;
в) складзены папярэдні і канчатковы спіс удзельнікаў і экспертаў;
г) падрыхтавана, узгоднена і апублікавана праграма трэнінгу на беларускай, рускай і англійскай мовах;
д) зроблены ўсе небходныя падрыхтоўчыя мерапрыемствы, у тым ліку падрыхтаваны неабходныя дакументы, закуплены матэрыялы, арганізаваны праезд, пражыванне і харчаванне экспертаў і удзельнікаў;
е) забяспечана тэхнічнае аснашчэнне трэнінгу;
ж) падрыхтаваны прэс-рэліз на беларускай, рускай, англійскай мовах;
з) здзейснена падрыхтоўка і друк тэкстаў выступленняў экспертаў (на рускай / беларускай мове);
і) арганізаваны і аплочаны, уключаючы мясцовыя падаткі:

- аналіз і сістэматызацыя матэрыялаў, падрыхтаваных экспертамі, іх публікацыя;
- харчаванне і пражыванне экспертаў і ўдзельнікаў;
- падрыхтоўка падрабязнай тэматычнай і фінансавай справаздачы, рэкамендацый трэнінгу;
- расходы сакратарыяту і лекцыі беларускіх экспертаў;
- выдавецкія выдаткі (выданне праграмы, справаздачы, плакату і інш.);
- падрыхтоўка аналітычных матэрыялаў;
- арганізацыйныя, паштовыя і тэлефонныя размовы.

Праграма трэнінгу ўключала лекцыйныя і практычныя формы заняткаў, дыскусіі з удзелам міжнародных экспертаў з Расіі і Украіны.

Пачатак работы трэнінгу суправаджаўся ўрачыстым адкрыццём у Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы, на якім выступілі з прывітальным словам прадстаўнікі Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА, Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Бюро ЮНЕСКА у Маскве па Азербайджану, Арменіі, Беларусі, Рэспубліцы Малдова і Расійскай Федэрацыі, Міждзяржаўнага Фонду гуманітарнага супрацоўніцтва дзяржаў-удзельнікаў СНД, Беларускага камітэта Міжнароднага Савета Музеяў «ICOM». Галоўны спецыяліст Міністэрства культуры С.М. Гаўрылава зачытала прывітальнае слова ад імя Міністра культуры Рэспублікі Беларусь.

Далей адбылася прэзентацыя удзельнікаў трэнінгу з розных музеяў Беларусі, якая адбывалася ў інтэрактыўнай форме. Удзельнікам папярэдне прапанавалі выбраць адну з паштовак, якая ім найбольш спадабалася, і затым, выкарыстоўваючы асацыятыўны метад, прэзентаваць сябе як прафесіянала, адначасова выказаўшы свае ўяўленні і чаканніі ад трэнінгу. Вынікі такога падыходу былі надзвычай цікавымі. Яны дакладна перадавалі настрой, адзнаку прафесіі і ўзровень чаканняў удзельнікаў.

У першы дзень удзельнікі пазнаёміліся з агульнымі праблемамі і сучаснымі тэндэнцыямі развіцця музейнай справы, якія падрабязна разглядаліся ў лекцыі

Ю.А. Купінай, кандыдата гістарычных навук, намесніка дырэктара Музея антрапалогіі і этнаграфіі ім. П. Вялікага (Кунсткамера) РАН (С.-Пецярбург, Расія), а таксама абмяркавалі праблемы і тэндэнцыі развіцця беларускіх музеяў і заканадаўчай палітыкі Беларусі ў галіне музеяў, выкладзеныя ў выступленні галоўнага спецыяліста Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь С.М. Гаўрылавай. Пасля гэтага разгарнулася дыскусія па некаторых праблемах, звязаных з неабходнасцю ўнясення змяненняў і дапаўненняў у дзеючы Закон Рэспублікі Беларусь "Аб музеях і Музейным фондзе". У прыватнасці, дакладчык адзначыў, што частка дырэктароў музеяў выступаюць за адмену аднаго з палажэнняў артыкула 5 Закона, які датычыцца ўвядзення аднаго бясплатнага дня для наведвальнікаў музеяў. Дырэктары матывіравалі сваю пазіцыю тым, што пры існуючым плане платных паслуг у музеяў няма магчымасці для ўвядзення бясплатнага дня. У выніку дыскусіі ўдзельнікі ўсё ж не пагадзіліся з такой пазіцыяй і выказаліся на конт таго, што існаванне бясплатнага дня для наведвання музея з'яўляецца міжнароднай практыкай і адпавядае дэмакратычным і этычным нормам музейнай дзейнасці. Набходна хутчэй перагледзець існуючую практыку планавання платных паслуг, чым свядома пагаршать заканадаўства аб музеях.

У першы дзень трэнінгу таксама абмяркоўваліся пытанні этычных кодэксаў прафесійнай музейнай дзейнасці. Слухачы і эксперты старанна вывучалі падыходы Этычнага кодэксу ІКОМ у адносінах да музейных прадметаў, іх захавання, узаемаданосін музея з публікай і інш.

Значную цікавасць выклікала сесія, прысвечаная асновам музейнага менеджменту, пра што яскрава сведчаць дадзеныя штодзённага анкетавання удзельнікаў трэнінгу. Перш за ўсё, гэта пытанні аб стылях кіраўніцтва, аб практыцы складання ПЭСТ і СВОД аналізаў. Такім чынам, улічваючы асаблівы інтарэс да гэтай тэмы, неабходна ў будучым прадугледзець правядзенне адпаведных тэматычных трэнінгаў.

Наступны дзень, 27 мая 2009 года, удзельнікі правялі у Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь. Тэмы дня: інфармацыйныя сістэмы ў музеі; улік і дакументаванне музейных прадметаў, а таксама адукацыйныя тэхналогіі ў кантэксце музейнай дзейнасці.

Лекцыя Т.Г. Багамазавай, кандыдата гістарычных навук, загадчыка аддзела Музея антрапалогіі і этнаграфіі ім. П. Вялікага (Кунсткамера) РАН (С.-Пецярбург, Расія), выклікала жывую дыскусію, якая мела працяг і ў кулуарах трэнінгу. Сталі відавочнымі значныя поспехі расійскіх калег у сферы інфарматызацыі музейнай галіны. Асабліва цікавай падалася праца па стварэнню інфармацыйна-экспазіцыйнага комплекса на базе Кунсткамеры – сукупнасці праграмных і апаратных сродкаў, якія ўключаны ў адзіную лакальную кампьютэрную сетку музея і маюць агульнае інфармацыйнае і адміністратыўнае ядро ў выглядзе музейнай базы даных. З дапамогай інфармацыйных кіоскаў і тэрміналаў, устаноўленых у экспазіцыі, ажыццяўляецца пастаянны доступ наведвальнікаў да інфармацыі з музейнай базы даных. У мінулым годзе з гэтай мэтай супрацоўнікі Кунсткамеры алічбавалі каля 5 тыс. музейных прпдметаў, падрыхтавалі адпаведныя навуковыя

апісанні да іх. Неабходна асабліва адзначыць існаванне менавіта сістэмнага падыходу да інфарматызацыі музея, які дазваляе не толькі эфектыўна кіраваць інфармацыяй, але і забяспечваць пастаяннае яе папаўненне і аднаўленне. На жаль, беларускія музеі знаходзяцца напачатку гэтага шляху. Задача сённяшняга дня усё яшчэ надзвычай простая – забяспечыць музейную галіну персанальнымі кампьютэрамі і праграмным забеспячэннем для правядзенні ўліковых аперацый па дакументаванню музейных прадметаў, паколькі пэўная частка раённых музеяў дагэтуль не мае нават кампьютэраў (каля 15%). Тым не менш, як вынікала з выступлення В.У. Мірончык, кіраўніка Цэнтра Дзяржаўнага каталога Музейнага Фонду Рэспублікі Беларусь, сёння перад музейшчыкамі краіны стаць дастаткова амбіцыёзная задача, вызначаная Законам Рэспублікі Беларусь “Аб музеях і Музейным фондзе” (артыкул 23) – стварэнне аб'яднанай базы даных музейных каштоўнасцей, сфарміраванай у Дзяржаўны каталог Музейнага фонду Рэспублікі Беларусь. Працэс уключэння інфармацыі аб музейных прадметах з лакальных баз даных у Дзяржаўны каталог яшчэ не адпрацаваны канчаткова, таму менавіта гэта пазіцыя ў дакладзе эксперта выклікала мноства пытанняў у прысутных, у прыватнасці, па – ранейшаму застаецца адкрытым пытанне, чаму пры ўсёй відавочнасці перавагі сістэмы “кліент-сэрвер” распрацоўшчыкі праграмнага забеспячэння для Дзяржкаталога прапануюць больш складаны і нязручны варыянт сувязі паміж лакальнымі базамі і Дзяржаўным каталогам сродкамі сістэмы “файл-сэрвер”.

Абмеркаванне актуальных тэм сучаснай музейнай практыкі займала на трэнінгу ключавыя пазіцыі, стымулюючы тым самым актыўны ўдзел саміх слухачоў і эспертаў у дыскусіях і абмеркаванні разглядаемых тэм. Але кароткі тэрмін працы трэнінгу не дазволіў больш глыбока даследаваць тую ці іншую праблему, таму многія ўдзельнікі выказаліся, каб у будучым аддаваць перавагу больш вузкім тэматычным трэнінгам.

Эксперты, аднак, наадварот, адзначылі як станоўчую рысу для першага трэнінгу яго агульны характар, які, на іх думку, дапамог удзельнікам лепей зарыентавацца ў праблеме, праставіць рэйтынгі вядучых тэм і запрагназаваць далейшую працу ў дадзеным накірунку.

27 мая 2009 года у Нацыянальным мастацкім музеі разглядаліся ў тым ліку і такія тэмы, як улік і інвентарызацыя музейных прадметаў і калекцый. Слухачы пазнаёміліся са спецыфікай уліковай і захавальніцкай дзейнасці музея, наведалі новыя фондасховішчы, абмеркавалі перавагі і недахопы існуючай музейнай сістэмы аховы і бяспекі, адзначыўшы, тым не менш, што ў краіне гэта пакуль адзінае, абсталяванае на падставе патрабуемых стандартаў, фондасховішча музейных каштоўнасцей.
Відавочна, што неабходна кардынальна мяняць існуючую сітуацыю ў сферы інфарматызацыі, уліку і захавання музейных фондаў, як гэта адлюстравана ў Канцэпцыі развіцця музейнай справы Беларусі, зацверджанай калегіяй Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у 2005 годзе.

Не менш пазнавальным і дыскусійным было выступленне Т.В. Гаравец, загадчыка

сектара навукова-рэстаўрацыйнага аддзела Нацыянальнага мастацкага музея. У лекцыі падрабязна прааналізавана сітуацыя з музейнай кансервацыяй і рэстаўрацыяй у краіне. Асаблівая ўвага была нададзена прэвентыўнай кансервацыі музейных прадметаў як найбольш перспектыўнаму накірунку дзейнасці музея. Удзельнікі, актыўна абмяркоўваючы гэту праблему, успомнілі, між іншым, аб выдатным праекце 2005 года, які ў свой час падрыхтавала і ажыццявіла лабараторыя музейнага праектавання БелДІПК у рамках праграмы удзелу ЮНЕСКА. Гаворка ішла пра Школу музейных кансерватараў, якая была прысвечана менавіта прэвентыўнай кансервацыі і задавальняла перш за ўсё патрэбы раённых музеяў. Частка ўдзельнікаў трэнінгу былі ў свой час удзельнікамі Школы і лічаць гэты праект досыць паспяховым, вартым укаранення на пастаяннай аснове.

Жывы інтарэс выклікалі выступленні экспертаў па музейна-адукацыйным тэхналогіям. Н.Г. Красуцкая, вядучы навуковы супрацоўнік Нацыянальнага мастацкага музея, у інтэрактыўнай форме прадэманстравала свае аўтарскія праекты і методыку ажыццяўлення некаторых музейна-педагагічных задач.

Праект “Ноч музеяў” у Нацыянальным мастацкім музеі, аб якім распавяла І.Скварцова, загадчык аддзела навукова-асветніцкай работы гэтага музея, таксама не пакінуў нікога абыякавым. Праекту 5 гадоў. За гэты час музеем пройдзены даволі доўгі шлях адпрацоўкі арганізацыйных і метадалагічных аспектаў свята, фарміравання яго ўстойлівага іміджу. Але менавіта гэты вопыт аказаўся надзвычай карысным для многіх удзельнікаў трэнінгу, якія таксама пачалі актыўна рухацца ў зададзеным накірунку. Сярод усяго іншага, варта было б адзначыць выдатную дзейнасць супрацоўнікаў музея па арганізацыі рэкламнай кампаніі, фандрайзінг, працу з валанцёрамі – абсалютна новы накірунак для большасці беларускіх музеяў.

Заключныя сесіі трэнінгу прайшлі 28 мая 2009 года ў Дзяржаўным музеі гісторыі тэатральнай і музычнай культуры. Гэты дзень быў прысвечаны разгляду праблем навукова-экспазіцыйнай і выставачнай дзейнасці музея. Праслухаўшы ўводную лекцыю пра метадалогію праектавання экспазіцый, слухачы, разбіўшыся па групах, паспрабавалі самастойна сфармуляваць варыянты музейных прапаноў па музеефікацыі нематэрыяльнай культурнай спадчыны (далей – НКС). Тэма для практычнага занятка была прапанавана невыпадкова, а з улікам апошніх рэкамендацый ІКОМ аб уключэнні НКС у аб'ект музейных інтарэсаў, камплектавання і дакументавання. Гэта тым больш з'яўляецца актуальным для Беларусі, якая адна з першых ратыфікавала Канвенцыю ЮНЕСКА 2003 г. аб захаванні НКС і ўвайшла ў склад Міжурадавага камітэту па ахове НКС.

Вынікі выканання заданняў былі досыць цікавымі, у тым ліку частка праектаў была сфармулявана з пазіцый новай музеялогіі, але відавочна адчуваўся недахоп інфармацыі па гэтай тэме, нежаданне падавіць у сабе стэрэатыпы ўспрымання ў якасці музейных прадметаў толькі матэрыяльныя аб'екты.

Тэма экспазіцыйнага будаўніцтва была працягнута на практычных занятках

непасрэдна на экспазіцыі Дзяржаўнага музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры, якія правяла яго дырэктар – З.Л. Кучар.
У другой палове дня ўдзельнікі пазнаёміліся з вопытам сумеснага украінска-галандскага праекту трэнінгаў па музейнаму менеджменту і адукацыйных тэхналогіях – МАТРА. Падрабязна пра гэты праект расказала яго каардынатар з украінскага боку – Кацярына Чуева.

На Украіне МАТРА дзейнічае ўжо каля 10 год, у рамках гэтай праграмы рэалізуюцца праекты ў сферы культуры і гуманітарных навук. Праект МАТРА/Музеі Украïны стартаваў у 2005 годзе, дзякуючы сумеснай ініцыятыве Міністэрства замежных спраў Каралеўства Нідэрланды і Міністэрства культуры і турызму Украіны.
Мэтамі праекта названыя:

· актывізацыя ўкаранення інавацыйных методык работы ў музеях для больш эфектыўнай і незалежнай дзейнасці музея ва ўмовах імклівых трансфармацый грамадства;
· умацаванне сувязей і супрацоўніцтва паміж музеямі, а таксама паміж музеямі і мясцовымі органамі ўлады;
· пашырэнне культурных сувязей паміж музейнымі супольнасцямі розных краін.

У 2009 годзе праект МАТРА/Музеі Украіны завяршыў сваю работу вялікай справаздачнай канферэнцыяй, на якую былі запрошаны і прадстаўнікі Беларускага камітэта Міжнароднага Савета Музеяў “ICOM”. У выніку рэалізацыі праекта на Украіне было падрыхтавана 23 прафесійныя трэнеры па музейнаму менеджменту і ўтворана Асацыяцыя музейных трэнераў, распрацавана праграма далейшай працы па парафесійнай адукацыі музейных работнікаў. Сёння ідуць перамовы, каб ажыццявіць падобны праект і ў Беларусі.

У выніку працы Нацыянальнага трэнінгу ЮНЕСКА/ІКОМ па сучаснаму музейнаму менеджменту для музейных спецыялістаў Рэспублікі Беларусь былі падрыхтаваныя Рэкамендацыі, заснаваныя на думках і разважаннях удзельнікаў, арганізатараў і экспертаў трэнінгу. Рэкамендацыі будуць накіраваныя на разгляд Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, абласных упраўленняў культуры, Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА, Бюро ЮНЕСКА ў Маскве па Азербайджану, Арменіі, Беларусі, Рэспубліцы Малдова і Расійскай Федэрацыі для прыняцця рашэнняў.

Па завяршэнні трэнінгу ўсім удзельнікам былі ўручаны сертыфікаты аб удзеле ад Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА і Беларускага камітэту Міжнароднага Савета Музеяў «ICOM».

Старшыня Беларускага камітэта
Міжнароднага Савета Музеяў «ICOM»

А.Б. Сташкевіч

Цель тренинга: объединить усилия и опыт музейных работников из разных музеев Беларуси для развития профессионального сотрудничества на основе лучших образцов международной и национальной музейной теории и практики, а также подготовить профессиональных инструкторов по методике и на основании рекомендаций, разработанных ЮНЕСКО/ИКОМ с тем, чтобы в дальнейшем они смогли самостоятельно провести подобные тренинги для своих коллег.

Задача тренинга: подготовка соответствующих рекомендаций для представления на рассмотрение Министерства культуры Республики Беларусь и, в случае их одобрения, продолжить работу по проведению подобных тренингов для музейных специалистов на уровне регионов.

Организаторы тренинга: Национальная комиссия Республики Беларусь по делам ЮНЕСКО, Министерство культуры Республики Беларусь, Белорусский комитет Международного Совета Музеев «ICOM», Государственный литературный музей Янки Купалы, Национальный художественный музей Республики Беларусь, Государственный музей истории театральной и музыкальной культуры Республики Беларусь.

Тренинг был организован при непосредственном участии и финансовой поддержке Бюро ЮНЕСКО в Москве по Азербайджану, Армении, Беларуси, Республики Молдова и Российской Федерации.

Содействие в организации и проведении тренинга оказал Межгосударственный фонд гуманитарного сотрудничества государств-участников СНГ.

Тренинг проходил в столице Беларуси – г. Минске на базе трех музеев: Государственного литературного музея Янки Купалы, Национального художественного музея Республики Беларусь, Государственного музея истории театральной и музыкальной культуры Республики Беларусь.

В тренинге приняли участие белорусские и три международные эксперты в области музейного дела из г. Санкт – Петербурга (Российская Федерация) и г. Киева (Украина).

Непосредственными участниками тренинга были 26 музейных специалистов из 18 музеев Беларуси. С самого начала подбирался неоднородный состав участников с точки зрения их профессионального опыта, возраста и пр. Именно такой состав, на наш взгляд, способствовал более эффективному обмену опытом, информацией и мыслями по поводу изучаемых проблем, развитию взаимопонимания и сотрудничества.

В процессе подготовки тренинга были проведены следующие мероприятия:

а) создан Организационный комитет по подготовке тренинга;
б) подготовлены информационные письма на белорусском, русском и английском языках для участников и экспертов, осуществлена их рассылка;
в) составлен предварительный и окончательный список участников и экспертов;
г) подготовлена, согласована и опубликована программа тренинга на русском, белорусском и английском языках;
д) осуществлены все необходимые приготовления, в том числе подготовлены все необходимые документы, закуплены материалы, оранизованы проезд, проживание и питание экспертов и участников;
е) осуществлено техническое обеспечение конференции;
ж) подготовлен пресс-релиз мероприятия на русском, белорусском и английском языках;
з) осуществлена подготовка и печать текстов докладов экспертов (на русском /белорусском языках);
и) организованы и оплачены, включая местные налоги:

- анализ и систематизация материалов, подготовленных экспертами; публикация материалов;
- питание и проживание экспертов и участников;
- подготовка подробного тематического и финансового отчета, рекомендаций тренинга;
- расходы секретариата и лекции белорусских экспертов;
- издательские расходы (подготовка и публикация материалов, программы тренинга, плаката и пр.);
- специалисты и консультанты, подготовка аналитических материалов;
- организационные, почтовые и телефонные расходы, связанные с организацией тренинга.

Программа тренинга включала лекционные и интерактивные практические формы занятий, дискуссионные заседания с участием международных экспертов из России и Украины.

Начало работы тренинга сопровождалось торжественным открытием в Государственном литературном музее Янки Купалы, на котором выступили с приветственным словом представители Национальной комиссии Республики Беларусь по делам ЮНЕСКО, Министерства культуры Республики Беларусь, Бюро ЮНЕСКО в Москве по Азербайджану, Армении, Беларуси, Республики Молдова и Российской Федерации, Межгосударственного фонда гуманитарного сотрудничества государств-участников СНГ, Белорусского комитета Международного Совета Музеев «ICOM». Главный специалист Министерства культуры Республики Беларусь С.Н. Гаврилова зачитала приветствие участником тренинга от Министра культуры Республики Беларусь.

Далее состоялась презентация участников тренинга, которая проходила в интерактивной форме. Участникам заранее было предложено выбрать наиболее понравившуюся открытку и, используя ассоциативный метод, представить себя как профессионала, одновременно выразив свои ожидания и представления о тренинге. Результаты такого метода оказались довольно интересными. Они точно

передавали настроение, оценку профессии и уровень ожиданий участников.

В первый день участники познакомились с общими проблемами и современными тенденциями развития музейного дела, подробно рассмотренными в лекции Ю.А.Купиной, кандидата исторических наук, заместителя директора Музея антропологии и этнографии им. П. Великого (Кунсткамера) РАН (С.-Петербург, Россия), а также обсудили проблемы и тенденции развития белорусских музеев и законодательной политики Республики Беларусь в области музеев, изложенные в докладе главного специалиста Министерства культуры Республики Беларусь С.Н.Гавриловой. После этого разгорелась дискуссия по некоторым проблемам, связанным с необходимостью внесения изменений в существующий Закон Республики Беларусь о музеях и Музейном фонде. В частности, С.Н. Гаврилова сообщила, что часть директоров музеев выступили за отмену одного из положений статьи 5 Закона, касающегося введения одного бесплатного дня в месяц для посещения гражданами музеев. Они мотивировали свою позицию тем, что при существующем плане платных услуг у музеев нет возможности вводить бесплатный день. В результате дискуссии участники тренинга все же согласились, что введение одного бесплатного дня соответствует международным стандартам в области музейного законодательства, и следует скорее пересмотреть существующую практику планирования платных услуг для музеев, нежели сознательно ухудшать законодательство о музеях, вводя недемократичную норму в сферу отношений между музеями и публикой.

В первый день тренинга также обсуждались вопросы этических стандартов профессиональной музейной деятельности. Участники подробно рассмотрели нормы этического кодекса ИКОМ в отношении к музейным предметам и в во взаимодействиях музея с публикой.

Особый интерес слушателей вызвали курсы, касающиеся основ музейного менеджмента, о чем красноречиво свидетельствуют данные ежедневного анкетирования. Это, прежде всего, вопросы, касающиеся стилей руководства музеем, а также работа по составлению ПЭСТ и СВОД анализа музея. Безусловно, учитывая особый интерес к этой теме, необходимо в дальнейшем предусмотреть проведение соответствующего тематического тренинга.

Следующий день, 27 мая 2009 года, участники провели в Национальном художественном музее Республики Беларусь. Темы дня: информационные системы в музее, учет и документирование музейных фондов, а также образовательные технологии в контексте музейной деятельности.

Лекция Т.Г. Богомазовой, кандидата исторических наук, заведующей отделом Музея антропологии и этнографии им. П. Великого (Кунсткамера) РАН (г. Санкт-Петурбург, Россия) вызвала живую дискуссию, продолжавшуюся в кулуарах тренинга. Очевидны значительные успехи российских коллег в информатизации музейной отрасли. Особенно интересна работа по созданию інформационно-экпозиционного комплекса на базе Кунсткамеры – совокупности программных и аппаратных средств, объединенных в единую локальную компьютерную сеть

музея и имеющих общее информационное и административное ядро в виде музейной базы данных. С помощью информационных киосков и терминалов, установленных на экспозиции, осуществляется постоянный доступ посетителей к информации с музейных баз данных. В прошлом году с этой целью сотрудниками Кунсткамеры было оцифровано около 5 тыс. музейных предметов, подготовлены соответствующие описания к ним. Необходимо особо отметить существование системного подхода к информатизации музейной деятельности в российских музеях, когда все информационные ресурсы музея существуют в единой системе и взаимосвязаны между собой: от баз данных музейных предметов до детских информационных ресурсов. Это позволяет не только эффективно управлять информацией, но и обеспечивать постоянное ее пополнение и обновление.

К сожалению, белорусские музеи находятся в начале данного пути. Задача сегодняшнего дня все еще чрезвычайно проста – обеспечить музейную отрасль персональными компьютерами и программным обеспечением для проведения учетных операций по документированию музейных предметов, поскольку определенная часть районных музеев (около 15 %) еще не имеют даже компьютеров. Тем не менее, как следовало из выступления следующего эксперта, О.В. Мирончик – руководителя Центра Государственного каталога Музейного Фонда Республики Беларусь, сегодня перед музейщиками страны стоит более глобальная цель, определенная Законом Республики Беларусь «О музеях и Музейном фонде Республики Беларусь» (ст.23) – создание объединенной базы данных музейных ценностей, сформированной в Госкаталог. Процесс включения данных из локальных баз данных музеев в Госкаталог на сегодняшний день еще не отработан окончательно, поэтому именно эта позиция в докладе эксперта вызвала массу вопросов у участников тренинга, в частности, по-прежнему остается открытым вопрос, почему при всей очевидности преимущества системы «клиент-сервер» разработчики программного обеспечения Госкаталога предлагают более сложный и неудобный вариант связи между локальными базами данных музеев и Госкаталогом путем «файл-серверских» отношений.

Обсуждение актуальных тем современного музейного дела имело на тренинге ключевое значение, способствуя таким образом живому участию слушателей во всех рассматриваемых темах. Тем не менее, краткосрочность тренинга не позволила более глубоко исследовать ту или иную проблему, что и было отражено позже в анкетах участников, которые единодушно высказались за то, чтобы в последующем тренинги носили более узкий характер и посвящались одной или двум темам.

Эксперты, напротив, по итогом тренинга высказались таким образом, что первый тренинг правильно был ориентирован на более общий подход в выборе тем. Это в итоге позволило слушателям выбрать наиболее животрепещущие темы и прогнозировать дальнейшую работу в этом направлении.

27 мая 2009 года в Национальном художественном музее рассматривались в том числе и такие темы, как учет, научное описание и хранение музейных предметов и коллекций. Слушатели познакомились со спецификой учетной и хранительской

политики художественного музея, осмотрели новые фондохранилища, обсудили преимущества и недостатки существующей в музее системы хранения и обеспечения безопасности, отметив, тем не менее, что в стране это пока единственное, оборудованное на основании требуемых стандартов, хранилище музейных ценностей. Очевидно, что необходимо кардинально менять сложившуюся ситуацию в сфере хранения музейных ценностей. В свое время это было отражено и в Концепции развития музейного дела Республики Беларусь, утвержденной Министерством культуры Республики Беларусь в 2005 году.

Не менее познавательным и дискуссионным было выступление Т.В. Горовец, заведующей сектором научно-реставрационного отдела музея. В лекции подробно освещалась ситуация с реставрацией музейных ценностей у нас в стране; особое внимание было уделено превентивной консервации музейных предметов как наиболее перспективному направлению научно-реставрационной деятельности музея. Слушатели, активно обсуждая эту проблему, вспомнили о замечательном проекте, который в 2005 году был реализован лабораторией музейного проектирования Белорусского государственного института проблем культуры в рамках программы участия ЮНЕСКО. Это проект – «Школа музейных консерваторов», посвященный именно проблемам превентивной консервации, и рассчитанный в первую очередь на потребности региональных музеев. Некоторые участники данного тренинга были участниками Школы и считают ее деятельность чрезвычайно полезной, и требующей возобновления на постоянной основе.

Живой интерес вызвали у участников тренинга выступления экспертов по музейно-образовательным технологиям. Н.Г. Красуцкая, ведущий сотрудник отдела научно-просветительской работы Национального художественного музея Республики Беларусь, в интерактивной форме продемонстрировала авторские подходы в музейно-педагогической деятельности своего музея.

Проект «Ноч музеев» в Национальном художественном музее, о котором рассказала И. Скворцова, заведующая отделом научно-просветительской работы этого музея, также не оставил равнодушным всех участников. Проекту пять лет. За это время музеем пройден достаточно долгий путь отработки организационных и методологических аспектов его подготовки и проведения. Именно этот опыт оказался очень полезным для многих слушателей, также начинающих работу в этом направлении. Среди всего прочего, особенно хотелось бы отметить деятельность сотрудников музея по организации рекламной кампании, попытки фандрайзинга, а также новое направление деятельности – работу с волонтерами по организации культурно-образовательных мероприятий.

Заключительные сессии тренинга прошли 28 мая 2009 года в Государственном музее истории театральной и музыкальной культуры. Этот день был посвящен рассмотрению темы экспозиционно-выставочной деятельности музея. Прослушав вводную лекцию о методологии проектирования экспозиций, слушатели, разбившись по группам, попытались самостоятельно сформулировать варианты музейных предложений по музеефикации нематериального наследия. Тема интерактивного занятия была предложена не случайно, учитывая последние рекомендации Международного Совета Музеев о включении нематериального

ОТЧЕТ
REPORT
СПРАВАЗДАЧА

культурного наследия в объект музейных интересов и деятельности. Это тем более актуально для Беларуси, которая одна из первых ратифицировала Конвенцию ЮНЕСКО о сохранении нематериального культурного наследия (НКН) и вошла в состав Межправительственного комитета по сохранению НКН. Предложения участников были достаточно интересными, в том числе и с позиций новой музеологии, но ощущалось, что не хватает информации, определенных знаний в этом направлении, а также была очевидна невозможность сразу воспринять новую ситуацию, когда музейным предметом становится не только материальный объект, но и живое наследие.

Тема экспозиционного проектирования была продолжена на практических занятиях по экспозиции Государственного музея истории театральной и музыкальной культуры, которые провела директор данного музея – З.Л. Кучер.

Во второй половине дня участники тренинга познакомились с опытом совместного украинско - голландского проекта тренингов по музейному менеджменту и образовательных программах -- МАТРА. Подробно об этом рассказала координатор проекта с украинской стороны – Екатерина Чуева.
МАТРА (аббревиатура) – это широкомасштабная международная программа Министерства иностранных дел Королевства Нидерландов, ориентированная на поддержку демократических социальных преобразований в странах Центральной и Восточной Европы. В Украине МАТРА действует уже около 10 лет, в рамках этой программы реализуются проекты в сфере культуры и гуманитарных наук. Проект МАТРА/Музеи Украины стартовал в 2005 г. благодаря совместной инициативе Министерства иностранных дел Королевства Нидерландов и Министерства культуры и туризма Украины.

Целями проекта были названы:

- активизация внедрения инновационных методик работы в музеях Украины для более эффективной и независимой деятельности музея в условиях стремительных трансормаций общества;
- укрепление связей и сотрудничество между музеями, а также между музеями и местными органами власти;
- расширение культурных связей между Украиной и Нидерландами, в частности – между музейными сообществами обеих стран.

В 2009 году проект МАТРА/Музеи Украины завершил свою работу большой отчетной конференцией. В результате проекта на Украине было подготовлено
23 профессиональных тренера по музейному менеджменту и образована Ассоциация музейных тренеров, создана программа дальнейшей работы по профессиональному образованию музейных работников Украины.

В результате работы Национального тренинга ЮНЕСКО/ИКОМ по современному музейному менеджменту для музейных специалистов Республики Беларусь были подготовлены Рекомендации, основанные на мнениях и суждениях участников, организаторов и экспертов тренинга. Рекомендации будут направлены на рассмотрение Министерства культуры Республики Беларусь, областных

управлений культуры, Национальной комиссии ЮНЕСКО, Бюро ЮНЕСКО в Москве по Азербайджану, Армении, Беларуси, Республики Молдова и Российской Федерации для принятия решений.

По окончании тренинга всем участникам были вручены сертификаты об участии от Национальной комиссии Республики Беларусь по делам ЮНЕСКО и Белорусского комитета Международного Совета Музеев «ICOM».

Председатель Белорусского комитета
Международного Совета Музеев «ICOM» А.Б. Сташкевич

The primary goal was to consolidate efforts and experience of museum employees from different museums of Belarus for the development of professional cooperation on the basis of the best samples of the international and national museum theory and practice, and also to prepare professional instructors using the methodic and recommendations based on UNESCO/ICOM Museum Studies Training Package so that in what follows they could on one's own organize similar trainings for the colleagues.

The objective of the training was to develop appropriate recommendations to be considered by the Ministry of Culture of the Republic of Belarus and, in the event of their approval, to continue the work under the organization of such trainings for museum specialists on regional level.

The training was prepared by the National Commission of Belarus for UNESCO, Ministry of Culture of the Republic of Belarus, Belarusian Committee of ICOM, Yanka Kupala State Literary Museum, National Art Museum of the Republic of Belarus, State Museum of the History of Theatrical and Musical Culture the Republic of Belarus. Training is established at the participation and financial support of UNESCO Office in Moscow and Intergovernmental Foundation for Educational, Scientific and Cultural Cooperation, in cooperation and at the support of the National Commission of UNESCO in the Republic of Belarus.

The Belarussian national training for museum specialists was held in the capital of Belarus – Minsk on the basis of three museums – National Art Museum of Belarus, Yanka Kupala State Literary Museum, State Museum of History of Theatrical and Musical Culture of Belarus.

Museum employees from different areas of Belarus and Minsk (26 persons) will be participants of the training. It is the mixed team from the point of view of their professional experience, age, specialisation. Such approach will promote greatly to an exchange of experience, information and opinions on questions which will be studied. Belarusian and 3 international museum experts from Russia (S.-Petersburg) and Ukraine (Kiev) took part at the training.

In the course of training organization the following actions have been carried out:

a) the Organizing Committee responsible for the project was set up.
b) information lists in Russian and English were prepared and sent to all participants and experts ;
c) was prepared the announcement of the training, were identified the key speakers and participants, were made up the preliminary and final list of the training participants and experts;
d) was prepared, coordinated and published the training program in Russian, Belarusian and English;
e) were made all the necessary arrangements for the training, such as appropriate setting to hold it, providing the necessary goods and sets of documents to the participants; organizing the accommodation of experts and participants, coffee breaks and meals for them;.
i) was prepared a press-release in Russian and English about the training, including the resolution and recommendations, which have been adopted to the training;
k) were collected the training materials and was prepared their publication;
l) were organized and paid, including local taxes:

- the analysis and systematization of the materials prepared by experts; the publication of materials;
- accommodation of experts and meals
- preparation of the detailed thematic and financial report, the training recommendations;
- expenses of the secretariat and lectures of the Belarusian experts;
- publishing expenses (the preparation and the publication of materials, tha program of the training, the poster, etc.);
- specialists and consultants, the preparation of analytical materials;
- organizational, post and telephone expenses connected with the organization of the training.

The training program included lecture and interactive practical forms of courses, discussions with the participation of the international experts from Russia and Ukraine.
The beginning of the training was accompanied by the ceremony of the Opening at the Yanka Kupala State Literary Museum. Representatives of the National Commission of Belarus for UNESCO, Ministry of Culture of the Republic of Belarus, UNESCO Cluster Office in Moscow, Intergovernmental Foundation for Educational, Scientific and Cultural cooperation of the CIS countries, Belarusian Committee of ICOM acted with the opening speech. The Main Expert of the Ministry of Culture S. Gavrilova spoke on behalf of the Minister of Culture of the Republic of Belarus.

Further the presentation of the training participants began. It was in the interactive form. Previously the participants were offered to choose the most liked card and, using an associative method, to present itself professionally, simultaneously having expressed the expectations and representations about the training. The results of such method turned out to be interesting enough. They reproduced exactly general feelings, gave the estimation of profession and level of participant expectations.

On the first day participants have got acquainted with the general problems and modern tendencies of the development of museums, which were considered in the

lecture of J..Kupina, the candidate of History, Deputy Director of the MAE (Kunstkamera) RAS (S.-Petersburg, Russia). They also have discussed problems and tendencies of the development of the Belarusian museums and legislative policy of Belarus in the field of museums, which were stated in the report of the Main Expert of the Ministry of Culture of the Republic of Belarus S.Gavrilova.

After that there was a lot of controversy about some problems connected with necessity of changes in some regulations of the Belarusian Law on Museums and Museum collections. In particular, Mrs. Gavrilova has informed, that a part of directors of museums have provided the cancellation of one of the positions of article 5 of the Law, concerning the introduction of one day a month of free entering to museums. These positions were motivated so that all the museums have the plan of paid services and have no opportunity to provide free entering. As a result of the discussion the participants of the training have agreed, that introduction of one free day corresponds to the international standards in the field of museum legislation. In this situation it is necessary to reconsider more likely existing practice of planning of paid services for museums, rather than consciously to worsen the legislation on museums.

In the first day of the training the problems of ethic standards of professional museum activity also were discussed. Participants have considered in details the norms of the Ethic Code of ICOM in the relation to museum objects and interactions of museum and public.

Special interest of participants was caused by lectures on museum management that is confirmed by the data of daily questioning. First, it was problem, concerning styles of museum management, PEST and SWOD analysis of museum. Certainly, considering the special interest to this theme, it is necessary to provide the organization of the special thematic training in future.

The participants have spent the next day at the National Art Museum of Belarus. The topics of the day were information systems in museums, inventory and documenting of museum collections, and educational technologies in museum activity.

Report of T. Bogomazova, candidate of Hstory, Head of Information Departmen of the MAE (Kuntskamera) RAS (Sankt-Peturburg, Russia) has caused the active discussion proceeding in a lobby of the training. Considerable successes of Russian colleagues in the informatization of museum branch are obvious. Their work on the creation of museum terminals for better access of visitors is especially interesting. Last year museum employees of Kunstkamera have digitized about 5 thousand museum objects; corresponding descriptions were prepared.

It is necessary to note the existence of system approach to the informatization of museum sphere in Russia when all information resources of museums exist in the uniform system and they are interconnected among themselves: from databases of museum objects to children's information resources. It allows not only to operate effectively with information, but also to provide its constant replenishment and updating.

Unfortunately, the Belarusian museums are in the beginning of this way. The objective of modern time is still extremely simple – to provide museum branch with personal computers and software for carrying out of inventorying of museum objects, because a certain part of regional museums (about 15 %) have no computers yet. Nevertheless, as followed from the lecture of O. Mironchik, Head of the Center of the State Catalogue of Museum Collections of Belarus, today more global purposes defined by the Law on Museums and Museum Collections (article 23) are standing behind museums. It is the elaboration of joint database of museum values generated in the State Catalogue of Museum Collections. The process of the incorporation of the data from local museum databases to the State Catalogue is not finally clarified; therefore this position in the report of the expert has caused many questions from the participants. In particular, it is not clear why at all evidence of advantage of the "client-server" system the developers of the State Catalogue software offer more difficult and inconvenient variants of the communication between local museum databases and main server with the help of "file-server" system.

Discussion of vital topics of modern museum activity had the key value, promoting thus to active participation in the discussion of all considered themes.

Nevertheless, the brevity of the training has not allowed investigating more deeply this or that problem. It has been reflected in questionnaires of participants which have unanimously supported more concrete topics of the future trainings.

Experts, from the other hand, have expressed that the first training correctly has been focused on more general approach. It has allowed participants to choose the most actual topics and to predict the further work in this direction.

On the 27th of May, 2009 training sessions were held at the National Art Museum. The topics of the day were: the description and preservation of museum objects, inventorying of them and etc. Participants have got acquainted with the specificity of registration and inventorying policy of the museum; preservation of museum collections; they have examined new museum storages. They have discussed the advantages and disadvantages of museum system of preservation and security. They noted, nevertheless, that in our country it is the only storage equipped on the basis of demanded standards. It is obvious, that it is necessary to change cardinally the situation in the sphere of safeguarding of museum values. It has been reflected and in the Concept of the Development of Museum Activity of Belarus adopted by the Ministry of Culture in 2005.

The workshop of following expert T.Gorovets was also very useful and informative. In his lecture the situation with restoration of museum values at our country was considered in details. Special attention has been given to preventive preservation of museum objects as to the most perspective direction of the museum activity. Participants, actively discussing this problem, have recollected the remarkable project of the laboratory of museum projecting of the Belarusian State Institute of Culture Issues realized in the frameworks of the Participation Program of UNESCO. It was the project which is called «School of Museum Conservatives», devoted to the problems of

ОТЧЕТ
REPORT
СПРАВАЗДАЧА

preventive conservation. It was oriented on the requirement of regional museums. Some participants of the training were from School and considered its activity extremely useful, and demanding the renewal on the constant basis.

The participants were very interested in the lecture of the experts devoted to the educational technologies in a museum. N..Krasutskaya, the leading expert of the National Art Museum in the interactive form has demonstrated its author's approaches in educational activity of the museum.

The project «Museum night» in the National Art Museum which was mentioned in the speech of I.Skvortsova, Head of Educational Department of the museum, also has not left indifferent all participants. The project started five years ago. For this time the museum had a difficult work, which was concerned with the organization and elaboration of methodological aspects of this event. This experience became very useful to many participants. Among all the topics, we would like to note the activity of employees of the museum and the organization of advertising campaign, fund's raising, and also a new direction of the activity – the organization work with volunteers of cultural-educational events.

Final sessions of the training took place on the 28th of May, 2009 in the State Museum of History of Theatrical and Musical Culture. This day was devoted to the exhibition activity of a museum. After the introduction lecture on the methodology of exhibitions the participants were divided into groups and tried to formulate independent variants of suggestions for musefication of intangible heritage. This topic was not proposed casually, were considered the last recommendations of the International Council of Museums about the including of intangible cultural heritage in the objects of museum interests and activity. It is especially actual for Belarus, which is one of the first ratified by the Convention of UNESCO on safeguarding of intangible cultural heritage (ICH) and became a member of the Intergovernmental Committee on safeguarding of ICH.
Ideas of participants were quite interesting even from the positions of new museology, but it was felt a lack of the information and knowledge in this direction. Also the impossibility of apprehending a new situation when a museum object is considered not only as material object, but also a living heritage.
The topic of exhibition projecting continued on practical workshop at the exhibition of the State Museum of History of Theatrical and Musical Culture which was held by the Director of the museum – 3. Kucher.

In the second half of the day participants of the training have got acquainted with the experience joint Ukrainian and Netherlands projects of trainings on museum management and educational programs - MATPA. Ekaterina Chueva, a coordinator of the project from the Ukraine informed about this project in details.

MATPA (abbreviation) is a large-scale international program of the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, focused on the support of democratic social transformations in the countries of Central and Eastern Europe. In Ukraine MATPA operates about 10 years; within the limits of this program projects in the sphere of culture and the humanities are realized. The project started in 2005 thanks to the joint

initiative of the Ministry for Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands and the Ministry of Culture and Tourism of Ukraine.

The project purposes were:

- activization of the innovation techniques of work in museums of Ukraine for more effective and independent museum activity in the conditions of active transformations of society;
- strengthening of relations and cooperation between museums, and also between museums and local authorities;
- expansion of cultural contacts between Ukraine and the Netherlands, in particular – between museum communities of both countries.

In 2009 the project MATRA/MUSEUMS of Ukraine finished its work with the large current conference. 23 professional trainers have been prepared like a result of the project. The Association of museum trainers was formed and the program of further work on professional education for museum workers was created.

Recommendations will be directed on consideration of the Ministry of Culture of the Republic of Belarus, regional administrations on culture, National Commission of Belarus for UNESCO, UNESCO Cluster Office in Moscow for decision-making.

On finishing of the training the certificates on participation on behalf of the National Commission of Belarus for UNESCO and the Belarusian Committee of ICOM were handed to all the participants.

ОТЧЕТ
REPORT
СПРАВАЗДАЧА

Chair of the Belarusian Committee
Of the International Council of
Museums «ICOM»

A. Stashkevich

МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

220004, г. Мінск, праспект Пераможцаў 11 Тэлефон (017) 203-75-74, тэлефакс (017) 203-90-45

Удзельнікам Першага Нацыянальнага трэнінгу музейных спецыялістаў

Паважаныя сябры!

Сардэчна віншую Вас з нагоды правядзення Першага Нацыянальнага трэнінгу музейных спецыялістаў у нашай краіне!

Дазвольце падзякаваць Бюро ЮНЕСКА ў Маскве па Азербайджану, Арменіі, Беларусі, Рэспубліцы Малдова і Расійскай Федэрацыі, Міждзяржаўны фонд гуманітарнага супрацоўніцтва дзяржаў-удзельнікаў СНД, Нацыянальную камісію Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА за практычнае і фінансавае спрыянне беларускай музейнай справе, што знайшло адлюстраванне ў Правкце правядзення Нацыянальнага трэнінгу UNESCO/ICOM па сучаснаму музейнаму менеджменту для музейных спецыялістаў Рэспублікі Беларусь. Дзякуй Беларускаму камітэту Міжнароднага Савета "ICOM", музеям-каардынатарам праекта за актыўныя арганізатарскія і інтэлектуальныя намаганні па яго ажыццяўленню.

Музейная справа Беларусі актыўна развіваецца і патрабуе новых падыходаў для вырашэння актуальных праблем сучаснасці. Нягледзячы на тое, што музеі павінны заставацца вернымі сваім традыцыйным функцыям, асноўную ўвагу надаваць пытанням захавання і вывучэння гісторыка-культурных каштоўнасцей, яны таксама павінны пашыраць свае ўзаемадносіны з шырокай публікай, павышаць якасць сваіх паслуг, актыўна выкарыстоўваць нацыянальную спадчыну для адукацыі і выхавання.

У гэтай сувязі надзвычай вялікае значэнне мае развіццё прафесійнай адукацыі саміх музейных работнікаў, далучэнне іх да міжнародных стандартаў, выпрацаваных ЮНЕСКА і ІКОМ у галіне музейнай дзейнасці. Дадзены праект, безумоўна, будзе спрыяць развіццю прафесійных ведаў, а самае галоўнае, ён пазнаёміць беларускіх музейных спецыялістаў з новымі інтэрактыўнымі методыкамі перадачы прафесійных ведаў.

Мы ўпэўнены, што дадзены праект будзе досыць плённым і далёка не апошнім у шэрагу іншых падобных мерапрыемстваў па павышэнню кваліфікацыі і перападрыхтоўцы музейных работнікаў.

На завяршэнне хацеў бы пажадаць усім музейным супрацоўнікам і экспертам, якія прымаюць удзел у трэнінгу, пасяховай працы, прафесійнага росту, а таксама новых цікавых ідэй і дасягненняў у музейнай сферы.

Міністр культуры Рэспублікі Беларусь ***У.Ф.Матвейчук***

РЭКАМЕДАЦЫІІ

Нацыянальнага трэнінгу ЮНЕСКА/ІКОМ па сучаснаму музейнаму менеджменту для музейных спецыялістаў Рэспублікі Беларусь.

Рэкамендацыі заснаваныя на думках і меркаваннях удзельнікаў Нацыянальнага трэнінгу ЮНЭСКА/ІКОМ «Кіраванне музеем" для музейных спецыялістаў Рэспублікі Беларусь, вызначаныя падчас дыскусій, анкетавання і абмеркавання ў групах . Яны закранаюць шырокі спектр пытанняў, якія датычацца падрыхтоўкі музейных прафесіяналаў у рамках існуючых стандартаў, выпрацаваных Міжнародным Саветам Музееў і апрабіраваных міжнароднай музейнай практыкай.

Адзначаючы вялікае значэнне прафесійнай адукацыі для падрыхтоўкі кваліфікаваных спецыялістаў у галіне музейнай справы, якія валодаюць сучаснымі метадамі арганізацыі і кіравання музейнай дзейнасцю і ажыццяўляюць сваю дзейнасць у строгай адпаведнасці з патрабаваннямі Кодэксу музейнай этыкі Міжнароднага Савета Музеяў (ІКОМ);

Усведамляючы неабходнасць сістэмнага падыходу ў сферы прафесійнай адукацыі музейных работнікаў, якія маюць справу з нацыянальнымі культурнымі каштоўнасцямі і ў сувязі з гэтым надзелены асобай адказнасцю перад грамадствам;

Развіваючы прэстыж і прывабнасць музейнай прафесіі для маладых спецыялістаў, стымулюючы іх самарэалізацыю і ствараючы магчымасці іх прафесійнага і кар'ернага росту;

Разумеючы значэнне фарміравання станоўчага іміджу музея ў рэальным сацыяльным асяроддзі;

удзельнікі, эксперты і арганізатары трэнінгу ЮНЭСКА/ІКОМ «Кіраванне музеем" рэкамендуюць:

1. Сіламі Беларускага дзяржаўнага універсітэта культуры і мастацтва распрацаваць і зацвердзіць праграму нацыянальных і рэгіянальных трэнінгаў для музейных работнікаў краіны, выкарыстоўваючы вопыт Беларускага камітэта Міжнароднага Савета Музеяў «ICOM», напрацоўкі ў галіне метадалогіі былой лабараторыі музейнага праектавання Беларускага дзяржаўнага інстытута праблем культуры, міжнародны вопыт з тым, каб развіваць гарызантальныя сувязі і ўзаемадзеянне паміж музеямі, сфарміраваць сетку прафесійнага супрацоўніцтва, а таксама садзейнічаць узаемнаму абмену інфармацыяй у галіне музейнай справы і захавання культурнай спадчыны краіны;
2. Разгледзець магчымасці аднаўлення рэспубліканскага метадалагічнага

цэнтра для музеяў краіны на падставе вопыта і распрацовак былой лабараторыі музейнага праектавання Беларускага дзяржаўнага інстытута праблем культуры, які павінен будзе выконваць наступныя актуальныя задачы:

- фарміраваць метадычную базу для музейнай справы;
- забяспечваць доступ да публікацый і разнастайных інфармацыйных крыніц па музейнай справе;
- ствараць адукацыйныя праграмы для розных узроўней павышэння кваліфікацыі перападрыхтоўкі музейных супрацоўнікаў, у тым ліку для трэнінгаў;
- ствараць магчымасці для прафесійнай камунікацыі і развіцця прафесійнай сеткі музеяў;
- праводзіць аналітычныя даследаванні, якія датычацца разнастайных аспектаў музейнай дзейнасці;
- праводзіць сістэмны маніторынг і ацэнку вынікаў разнастайных трэнінгаў і адукацыйных праграм;
- нарошчваць міжмузейныя сувязі і міжнароднае супрацоўніцтва.

3. Праграма трэнінгаў можа стаць часткай праграмы павышэння кваліфікацыі работнікаў культуры. Інтэрактыўная методыка і комплексны падыход павінны стымуляваць персанал музеяў да прафесійнага самаўдасканалення і развіцця, даваць магчымасць абмену вопытам з айчыннымі і міжнароднымі экспертамі.

4. З мэтай эфектыўнага ажыццяўлення праграмы трэнінгаў неабходна падрыхтаваць з лепшых прафесіяналаў нацыянальнага і рэгіянальнага ўзроўню каманду трэнераў – спецыяльна абучаных спецыялістаў, здольных весці пастаянную працу па прафесійнай падрыхтоўцы музейных работнікаў у сябе ў рэгіёнах і лакальных цэнтрах.

5. Неабходна развіваць супрацоўніцтва музеяў з іншымі арганізацыямі і ўстановамі, якія займаюцца захаваннем культурнай спадчыны і адукацыяй падрастаючага пакалення. Гэта пашырыць магчымасці музеяў як культурна-адукацыйных цэнтраў і дапаможа эфектыўна выкарыстоўваць іх патэнцыял у інтарэсах грамадства.

6. Неабходна развіваць міжнародныя кантакты беларускіх музеяў у рамках ІКОМ і міжмузейнага супрацоўніцтва, абмену выстаўкамі, прафесійных стажыровак з мэтай пашырэння інфармацыйных гарызонтаў музейных супрацоўнікаў, адпаведнасці іх узроўня міжнародным прафесійным стандартам, а таксама з мэтай распаўсюджвання інфармацыі аб беларускім культурным вопыце і спадчыне ў еўрапейскай і міжнароднай прасторы.

7. Засноўваць праграмы трэнінгаў па патрабаваннях саміх музеяў – патэнцыяльных удзельнікаў. Рэалізоўваць як хуткатэрміновыя, так і доўгатэрміновыя праекты, у залежнасці ад патрабаванняў рэгіёну і кваліфікацыі ўдзельнікаў. У методыцы арганізацыі і правядзення трэнінгаў улічваць тэарэтычныя і практычныя задачы, аддаючы перавагу інтэрактыўным падыходам і інавацыям.

8. Нацыянальныя і рэгіянальныя трэнінгі павінны выкарыстоўвацца як інструмент дыягностыкі сітуацыі ў музейнай справе на нацыянальным і лакальным узроўні. Звесткі, атрыманыя падчас трэнінгу ад яго ўдзельнікаў, павінны разглядацца як каштоўная інфармацыя для вызначэння прыярытэтаў і прыняцця рашэнняў пры планаванні музейнай дзейнасці.

9. У 2010 годзе правесці прафесійныя музейныя трэнінгі ва ўсіх абласцях Беларусі, пачаўшы гэты рух з Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка, як аднаго з вядучых метадычных цэнтраў па музейнай справе ў краіне, вядомага сваімі наватарскімі праектамі і актыўнай пазіцыяй у нацыянальнай музейнай карпарацыі.

UNESCO

LOVE

РЕКОМЕНДАЦИИ

Национального тренинга ЮНЕСКО/ИКОМ по современному музейному менеджменту для музейных специалистов Республики Беларусь.

Рекомендации основаны на мнениях и суждениях участников Национального тренинга ЮНЕСКО/ИКОМ «Управление музеем» для музейных специалистов Республики Беларусь, выраженные в ходе дискуссий, анкетирования и обсуждения в группах. Они затрагивают щирокий спектр вопросов, касающихся подготовки музейных профессионалов в рамках существующих стандартов, выработанных Международным Советом Музеев, и апробированных международной музейной практикой.

Отмечая важное значение профессионального образования для подготовки квалифицированных специалистов в области музейного дела, владеющих современными методами организации и управления музейной деятельностью, осуществляющих свою деятельность в строгом соответствии с требованиями Кодекса музейной этики Международного Совета Музеев (ИКОМ);

Сознавая необходимость системного подхода в сфере профессионального образования музейных работников, имеющих дело с национальными культурными ценностями и в этой связи наделенных особой ответственностью перед обществом;

Развивая престижность и привлекательность музейной профессии для молодых специалистов, стимулируя их самореализацию и создавая возможности их профессионального и карьерного роста;

Понимая важность формирования положительного имиджа музея в реальной социальной среде;

Участники, эксперты и организаторы Национального тренинга ЮНЕСКО/ИКОМ «Управление музеем» рекомендуют:

1. Силами Белорусского государственного университета культуры и искусства разработать и утвердить программу национальных и региональных тренингов для музейных работников страны, используя опыт Белорусского комитета Международного Совета Музеев «ICOM», наработки в области методологии бывшей лаборатории музейного проектирования Белорусского государственного института проблем культуры, международный опыт с тем, чтобы развивать горизонтальные связи и взаимодействие между музеями, сформировать сеть профессионального сотрудничества, а также способствовать взаимному обмену и информацией в области музейного дела и сохранения культурного наследия

страны.

2. Рассмотреть возможность воссоздания единого методологического центра для музеев страны на основе опыта и разработок бывшей лаборатории музейного проектирования Белорусского государственного института проблем культуры, который должен выполнять следующие актуальные задачи:

- формировать методическую базу для музейного дела;
- обеспечивать доступ к публикациям и различным информационным источникам по музейному делу;
- создавать образовательные программы для различных уровней повышения квалификации музейных работников, в том числе и для тренингов;
- создавать возможности для профессионального общения и развития профессиональной сети музеев;
- проводить аналитические исследования, касающиеся различных аспектов музейной деятельности;
- проводить системный мониторинг и оценку результатов различных тренингов и образовательных программ;
- наращивать межмузейные связи и международное сотрудничество.

3. Программа тренингов может стать частью общегосударственной программы повышения квалификации работников культуры. Интерактивная методика и комплексный подход в организации тренингов должны стимулировать персонал музеев к профессиональному совершенствованию и развитию, предоставлять возможность обмена опытом с отечественными и международными экспертами.

4. С целью эффективной работы по осуществлению программы тренингов необходимо подготовить из лучших профессионалов национального и регионального уровня команду тренеров – специально обученных специалистов, способных вести постоянную работу по профессиональной подготовке музейных работников у себя в регионах и локальных центрах.

5. Необходимо развивать сотрудничество музеев с другими организациями и учреждениями, занимающимися сохранением культурного наследия и образованием подрастающего поколения. Это расширит возможности музеев как культурно-образовательных центров и поможет эффективно использовать их потенциал в интересах общества.

6. Необходимо развивать международные контакты белорусских музеев в рамках ИКОМ и межмузейного сотрудничества, обмена выставками, профессиональных стажировок с целью расширения информационных горизонтов музейных специалистов, соответствия международным профессиональным стандартам, а также с целью распространения информации о белорусском культурном опыте и наследии в европейском и международном масштабе.

7. Основывать программы тренингов на потребностях самих музеев – потенциальных участников. Реализовывать как краткосрочные, так и долгосрочные проекты, в зависимости от потребностей региона и квалификации участников. В методике организации и проведения тренингов учитывать теоретические и практические задачи, отдавая предпочтение интерактивным подходам и инновациям.

8. Национальные и региональные тренинги должны использоваться как инструмент диагностики ситуации в музейном деле на национальном и локальном

уровне, и сведения, полученные на тренинге от участников должны рассматриваться как ценная информация для установления приоритетов, принятия решений при планировании музейной деятельности.

9. В 2010 году провести подобные тренинги во всех областях Беларуси, начав это движение с Национального Полоцкого историко-культурного музея-заповедника, как одного из ведущих методических центров музейного дела в стране, известного своими новаторскими проектами и активной позицией в национальной музейной корпорации.

RECOMMENDATIONS OF

The UNESCO/ICOM Museum Capacity-Building Training on Modern Museum Management for Museum Specialist of Belarus.

Recommendations are based on opinions of participants of the UNESCO/ICOM Museum Capacity-Building Training on Modern Museum Management for Museum Specialist of Belarus expressed during discussions and questioning. They touch the wide spectrum of issues concerning the training of museum professionals within the limits of existing standards developed by the International Council of Museums, and approved by the international museum practice.

Considering the great meaning of professional training for preparation of the qualified experts in the field of museum activity, owning the modern approaches of the management of museum activity, carrying out the activity in the strict conformity with the requirements of the Ethnic Code of Museums of ICOM;

Understanding the necessity of the system approach for the sphere of professional training of museum workers dealing with national cultural values and thereupon allocated special civil responsibility;

Developing the prestige and appeal of museum profession to young experts, stimulating their self-realization and creating possibilities of their professional and career growth;

Understanding the importance of the formation of positive image of a museum in the real social environment;

The participants, experts and organizers of UNESCO/ICOM training “Running a Museum” recommend:

1. By forces of the Belarusian State University of Culture and Art to elaborate and adopt the program of national and regional trainings for museum workers of the country, making use of experience of the Belarusian Committee of ICOM, the methodology of the former Laboratory of Museum Projecting of the Belarusian State Institute of culture Issues, international experience to develop horizontal communications and interaction between museums, to generate a network of professional cooperation, and also to promote a mutual exchange of the information in the field of museum activity and preservation of cultural heritage of the country.
2. To consider the possibility of reconstruction of the methodological centre for

museums on the basis of the experience of the former Laboratory of Museum Projecting of the Belarusian State Institute of culture Issues which should carry out following actual objectives:

a. to form the methodical base for museum activity;
b. to provide an access to publications and various information sources on museum activity;
c. to create educational programs for various levels of training of museum workers, including for trainings;
d. to create possibilities for professional dialogue and development of a professional network of museums;
e. to carry out the analytical researches, concerning various aspects of museum activity;
f. to provide the system monitoring and an estimation of results of various trainings and educational programs;
g. to increase communications and international cooperation between the museums.

3. The program of trainings can become a part of the national program of professional training of cultural workers. The interactive technique and the complex approach should stimulate the personnel of museums to professional perfection and development, to give possibility of an exchange of experience with domestic and international experts.
4. For the purpose of effective work of the program of trainings it is necessary to prepare from the best professionals of national and regional level a command of trainers – specially trained experts, capable to conduct a permanent work on professional training of museum workers at its regional and the local centers.
5. It is necessary to develop the cooperation of museums with other organizations which are engaged in preservation of cultural heritage and education of young people. It will expand possibilities of museums as cultural-educational centers and will help to use effectively their potential in interests of society.
6. It is necessary to develop the international contacts of the Belarusian museums within the frameworks of ICOM and cooperation between the museums, an exchange of exhibitions, professional training for the purpose of expansion of information horizons of museum experts, conformity to the international professional standards, and also for the purpose of distribution of the information on the Belarusian cultural experience and heritage to the European and international context.
7. To establish training programs on requirements of museums – potential participants. To realize both short-term and long-term projects, depending on requirements of region and qualification of participants; to consider theoretical and practical problems, preferring interactive approaches and innovations.
8. National and regional trainings should be used as a tool of diagnostics of the situation in museum activity at national and local level, and the data received on training from participants should be considered as valuable information for the establishment of priorities, decision-making at planning of museum activity.
9. To hold similar trainings in all areas of Belarus in 2010, having begun this movement from National Polotsk History and Culture Museum-Reserve as one of the running methodical centers of museums in the country, known for innovative projects and an active position in national museum corporation.

ВОДГУКІ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ

Нацыянальнага трэнінгу ЮНЕСКА/ІКОМ па сучаснаму музейнаму менеджменту для музейных спецыялістаў Рэспублікі Беларусь.

«Абсалютна відавочна неабходнасць правядзення падобных трэнінгаў. Асабіста я ў працэсе кожнай сесіі параўноўвала прапануемую сітуацыю з той, якая адбываецца ў нас у музеі. Падчас трэнінгу з'явілася многа ідэй у дачыненні да музея ўвогуле і да свайго музея ў прыватнасці.
Нельга пераацаніць ролю камунікацыі, якая з'яўляецца складаючай часткай такога трэнінгу. Вельмі добра, што шмат увагі было нададзена практычнай частцы. У працэсе будучых трэнінгаў хацелася б, каб практыка была больш “практычнай”. Думаю, што трэнінг будзе больш паспяховым, калі яго тэма будзе больш вузкай.
Дзякуй за магчымасць вучыцца, гутарыць, за той імпульс, які правакуе дзеянне і з'яўленне новых ідэй.”

«Трэнінг «Кіраванне музеем» – вялікі прарыў. Дзякуй арганізатарам. Вельмі спадзяемся, што такія трэнінгі будуць насіць сістэматычны характар».

«У добры шлях, нацыянальны трэнінг! Дзякуй арганізатарам за каласальную працу па арганізацыі трэнінгу».

«Сама ідэя правядзення такога трэнінгу ўжо выдатная!»

«Вельмі добра, што ёсць такія выдатныя людзі, гатовыя дапамагчы любому з удзельнікаў трэнінгу атрымаць найбольш поўную інфармацыю ў галіне музейнай справы. Поспехаў усім!»

«Вельмі цяжка выбраць сярод усіх тэм галоўную. Атрымлівала задавальненне ад умення выкладчыкаў утрымліваць інтарэс да тэмы».

ОТЗЫВЫ УЧАСТНИКОВ

Национального тренинга ЮНЕСКО/ИКОМ по современному музейному менеджменту для музейных специалистов Республики Беларусь.

«Совершенно очевидна необходимость проведения таких тренингов. Лично я в процессе каждой сессии сравнивала предлагаемую и обсуждаемую ситуацию с тем, что происходит в нашем музее. В ходе тренинга возникло много идей применительно к музею вообще и к своему музею в частности.
Неоценима роль общения, которое является составляющей частью такого тренинга. Очень хорошо, что уделено внимание практической части. В ходе будущих тренингов хотелось бы, чтобы практика была более «практичной». Думаю, что тренинг будет более успешным, если его тема будет более узкой. Спасибо за возможность учиться, общаться, за импульс, провоцирующий действие и появление новых идей».

«Тренинг «Управление музеем» – большой прорыв. Спасибо организаторам. Очень надеемся, что такие тренинги будут носить систематический характер».

«В добрый путь, национальный тренинг! Спасибо организаторам за колоссальную работу, проделанную по организации тренинга».

«Сама идея проведения такого тренинга уже хороша!»

«Очень хорошо, что есть такие замечательные люди, готовые помочь любому из участников тренинга получить наиболее полную информацию в сфере музейного дела. Успехов всем!»

«Очень трудно выбрать среди всех тем главную. Наслаждалась умением лекторов удерживать интерес к теме».

RESPONSES OF PARTICIPANTS OF
the UNESCO/ICOM Museum Capacity-Building Training on Modern Museum Management for Museum Specialist of Belarus.

«The necessity of holding of such trainings is absolutely evident. I compared the offered and discussed situation with the situation in our museum. During the training there were many ideas about a museum in general and in particular.
The role of dialogue which is a constituent part of training is invaluable. It is very good, that the attention of the practical part is paid. During future trainings it would be desirable, that practice would be more "practical". I think that training will be more successful if its topic will be more concreter.
Thanks for the possibility to study, communicate, for the impulse provoking an action and occurrence of new ideas ».

"Training" Running a Museum» is the big breakthrough. Thanks to the organizers. We hope very much, that similar trainings will have regular character».

«Good way, national training! Thanks to the organizers for the enormous work on the organization of the training».

«The idea of carrying out of such training is already good! »

«It is very good, that there are such remarkable people, ready to help any of participants of the training to receive the fullest information in the sphere of museum activity. Good luck to everyone! »

«It is very difficult to choose the main of all the themes. I enjoyed the ability of lecturers to keep interest to any problem».

ВЫНІКІ АНКЕТАВАННЯ

Удзельнікі трэнінгу запаўнялі тры віды анкет (анкету чакання, анкету кожнага дня і выніковую). У анкеце чакання, якую яны запоўнілі перад пачаткам трэнінгу, удзельнікі выказалі свае папярэднія пажаданні і ўяўленні. Паколькі склад удзельнікаў быў неаднародным з пункту гледжання іх прафесійнай падрыхтоўкі і стажу работы, то думкі ад пачатку раздзяліліся на дзве часткі. Так, музейныя супрацоўнікі з большым вопытам працы выказалі свае перавагі на карысць хуткатэрміновых трэнінгаў працягласцю ад 2 да 4 дзён і пажадана прысвечаных больш вузкай тэме. Маладыя супрацоўнікі з невялікім вопытам работы, наадварот, выступалі за доўгатэрміновыя трэнінгі, альбо за спалучэнне тых і другіх, а таксама за разнастайнасць тэматыкі.

Па заканчэнні трэнінгу большасць слухачоў прыйшлі да аднадушнага меркавання, што пры падрыхтоўцы і арганізацыі трэнінгаў неабходны сістэмны падыход; карысныя як доўгатэрміновыя, так і кароткія трэнінгі, у залежнасці ад задач і магчымасцей арганізатараў. Перыядычнасць трэнінгаў, на думку большасці апытаных, павінна быць не радзей, чым 2 разы на год. Найлепшым перыядам для іх правядзення мяркуецца перыяд з лютага па сакавік ці з мая па верасень. Асноўны матыў правядзення трэнінгаў – зацікаўленасць у новых ідэях і навыках. Пажадана, каб трэнінгі былі бясплатнымі для ўдзельнікаў, хаця частка музеяў, у асноўным абласнога і рэспубліканскага падпарадкавання, гатовыя аплаціць навучанне для сваіх супрацоўнікаў.

Немалаважнае значэнне для супрацоўніка музея мае магчымасць атрымання сертыфіката па завяршэнні вучобы.
У штодзённых анкетах практычна кожны дзень быў адзначаны як карысны. Усе разглядаемыя тэмы ўдзельнікі абазначылі як значныя і карысныя. Усе эксперты без выключэння зацікавілі слухачоў і выклікалі жаданне атрымаць дадатковую кансультацыю.

Для спецыльнага разгляду на будучых трэнінгах называліся наступныя тэмы:

- Інвестыцыйныя праекты для музеяў; фандрайзінг;
- Экспазіцыйна-выставачная дзейнасць музея;
- Міжнароднае супрацоўніцтва, абмен выстаўкамі;
- Музеі ў сучасным свеце;
- Кіраванне музеем;
- Улік і дакументацыя музейных прадметаў;
- Захаванне і кансервацыя музейных калекцый;
- Прэвентыўная кансервацыя ;
- Музейна - адукацыйныя тэхналогіі для розных катэгорый наведвальнікаў;
- Рэстытуцыя і рэпатрыяцыя культурных каштоўнасцей;
- Інфармацыйная сістэма музея;
- ПЭСТ і СВОД аналіз;
- Выкарыстанне новых тэхналогій у музеі;

- Музей як праект. Яго рэалізацыя;
- Этычныя кодэксы прафесійнай музейнай дзейнасці;
- Узаемадзеянне музеяў розных профілей і тыпаў;
- Музейны маркетынг;
- Музейнае заканадаўства;
- Місія музея; праграмная заява музея;

У працэсе анкетавання і абмеркавання ўдзельнікамі праекта былі выказаны наступныя пажаданні:

- правядзенне трэнінгаў у рэгіёнах з запрашэннем экспертаў;
- больш часу адводзіць інтэрактыўным формам, дыскусіям, абмену вопытам;
- неабходна павялічыць час для практычных заняткаў;
- пажадана, каб была рапрацавана доўгатэрміновая праграма нацыянальных трэнінгаў ;
- неабходна чаргаваць тэарэтычныя блокі з практычнымі; тэорыя таксама вельмі патрэбна;
- больш часу адводзіць камунікацыі, абмену вопытам.

РЕЗУЛЬТАТЫ АНКЕТИРОВАНИЯ

Участники тренинга заполняли три вида анкет (анкету ожидания, анкету каждого дня и итоговую анкету). В анкете ожидания, которую они заполнили перед началом тренинга, участники высказали свои предварительные пожелания и представления о тренинге. Поскольку состав участников был неоднородным с точки зрения их профессиональной подготовки и стажа работы, то мнения изначально разделились на две группы. Так, музейные сотрудники с большим опытом работы высказали свои предпочтения в пользу кратковременных тренингов продолжительностью от 2 до 4 дней и желательно посвященных более узкой теме. Молодые сотрудники с небольшим стажем работы, напротив, изначально выступали за долговременные тренинги или за сочетание тех и других, а также за разнообразие изучаемых тем.

По окончании тренинга большинство слушателей пришли к единодушному мнению, что в подготовке и организации тренингов нужен системный подход; полезны как краткосрочные, так и долгосрочные программы, в зависимости от задач и возможностей организаторов. Переодичность тренингов, по мнению большинства, должна быть – 2 раза в год. Предпочтительное время года для тренингов: февраль – март, май-сентябрь. Основной мотив проведения тренингов – заинтересованность в новых идеях и навыках. Желательно, чтобы тренинги были бесплатными для участников, хотя часть музев, в основном областного и республиканского подчинения, готовы оплатить обучение для своих сотрудников. Немаловажное значение для сотрудника музея имеет возможность получения сертификата об обучении.

В ежедневных анкетах практически каждый день отмечался участниками как плодотворный. Все рассматриваемые темы они обозначили как важные и полезные. Все эксперты без исключения вызвали интерес у слушателей и желание получить дополнительную консультацию.

Для специального рассмотрения на будущих тренингах назывались следующие темы:

- Инвестиционные проекты для музеев, фандрайзинг;
- Экспозиционно-выставочная деятельность;
- Международное сотрудничество музеев, обмен выставками;
- Музеи в современном мире;
- Управление музеем;
- Учет и документация музейных предметов;
- Хранение и консервация музейных коллекций;
- Превентивная консервация;
- Музейно-образовательные технологии для разных категорий посетителей;
- Реституция и репатриация культурных ценностей;
- Информационная система музея;
- ПЭСТ и СВОД анализ;
- Использование новых технологий работе музея;

- Музей как проект. Его реализация;
- Этические кодексы профессиональной музейной деятельности;
- Взаимодействие музеев разных уровней, типов и профилей;
- Музейный маркетинг;
- Музейное законодательство;
- Миссия музея; программное заявление музея;

В ходе анкетирования и обсуждения участниками проекта были высказаны следующие пожелания:

- проведение тренингов в регионах с приглашением экспертов;
- больше времени отводить интерактивным формам, дискуссиям, обмену опытом;·
следует увеличить время для практических занятий;
- желательно, чтобы была разработана долговременная программа национальных тренингов;
- необходимо чередовать теоретические блоки с практическими; теория тоже очень нужна;
- больше времени необходимо отвести общению;

RESULTS OF QUESTIONING

Participants of the training filled three kinds of questionnaires (the expectations questionnaire, the questionnaire for each day and the total questionnaire). In the questionnaire of expectations which they have filled in the beginning of the training, participants have told their preliminary wishes and representations about the training. The personnel of the training were non-uniform from the point of view of their professional and work experience and their opinions were initially divided on two groups. So, museum employees with a wide experience have expressed the preferences in favour of short-term trainings by duration from 2 till 4 days and it is desirable devoted to narrower theme. Young employees with the small experience of work, on the contrary, initially supported long-term trainings or for a combination of both, and also for a variety of studied themes. After finishing of the training the majority of participants have come to unanimous opinion, that the system approach is necessary in the preparation of trainings. Both long and short-term programs are useful. It will be depending on problems and possibilities of museums.

Frequency of trainings, according to the majority of participants, should be – 2 times a year. A preferable seasons for trainings are from February to March, from May to September. The basic motive of carrying out of trainings is the interest in new ideas and skills. It is desirable, that trainings would be free for participants. But a part музев, basically regional and national, are ready to pay the training for the employees. Important value for the employee of a museum has a possibility of reception of the certificate.

In daily questionnaires every day was marked by participants as fruitful. They have designated all considered themes as important and useful. All experts without an exception have caused the interest in participants and a desire to receive the additional consultation.

For special consideration on the future trainings following themes were called:

- Investment projects for museums, fund-raising;
- Exhibition activity;
- International cooperation of museums, exchange of exhibitions;
- Museums in the modern world;
- Museum management;
- Inventorying of museum objects;
- Preservation and conservation;
- Preventive conservation;
- Educational technologies for different categories of visitors;
- Restitution and repatriation of cultural values;
- Information system of museum;
- PEST and SWOT analyses;
- New technologies in the museum activity;
- Museum as a project. Its realization.

- Ethnic Codes of museum activity;
- Interaction of museums of different levels, types and profiles;
- Museum marketing;
- Museum legislation;
- Museum mission; program statement of museum;

:

During questioning and discussion participants expressed the following wishes:

- organization of trainings in regions with the invitation of experts;
- It is more time to take away to interactive forms, discussions, exchange of experience;
- It is necessary to increase time for practical workshops;
- It is desirable, that the long-term program of national trainings would be developed;
- It is necessary to alternate theoretical blocks to the practical; the theory is very necessary, too;
- It is necessary to give more time to for the communication;

Асацыятыўны метад з выкарыстаннем паштовак
Ассоциативный метод с использованием открыток
An associative method with the use of cards

«Няхай у кожнага музейнага супрацоўніка будзе такая надзейная пара абутку і мы ўсе разам пераадолеем існуючыя праблемы і цяжкасці, перадаючы лепшы вопыт і дапамагаючы адзін аднаму».

«Пусть у каждого музейного работника будет такая надежная, крепкая пара обуви и мы все вместе преодолеем существующие проблемы и трудности, передавая лучший опыт и помогая друг другу».

«Let every museum employee have such a reliable, strong pair of footwear and we all together will overcome problems and difficulties, transferring the best experience and helping».

Елена Черепнева, Могилевский областной краеведческий музей
Elena Cherepneva, Mogilyev Regional Museum

«Я выбрала паштоўку з надпісам “LOVE” , таму што лічу, што ў аснове любой дзейнасці ляжыць любоў да бліжняга і да сваёй справы, таму падчас сваёй работы імкнуся выкарыстоўваць менавіта гэты прынцып».

«Я выбрала открытку с надписью “LOVE” , потому что считаю, что в основе любой деятельности лежит любовь к ближнему и к своему делу, поэтому во время моей работы стремлюсь использовать именно этот принцип».

«I have chosen the card with the Inscription “LOVE” , because I consider that in the base of any activity there must be love to people, favorite work is lying therefore during my work I aspire to use this principle».

Алла Дражина, Государственный литературный музей Янки Купалы
Alla Drazhina, Yanka Kupala State Literary Museum

«Зялёны колер – колер маладосці; квітнеючае дрэва – вясенні настрой, які дапамагае з аптымізмам глядзець на ўсе цяжкасці нашай працы ў музейных фондах. Усе перавагі "зялёнага" супрацоўніка ў тым, што добрыя кветкі пры пэўных умовах у перспектыве даюць добры плён. Малады супрацоўнік – глыток свежага паветра ў музеі".

«Зеленый цвет – цвет молодости; цветущее дерево – весеннее настроение, помогающее с оптимизмом смотреть на все трудности нашей работы в музейных фондах. Все достоинства «зеленого» сотрудника в том, что хорошие цветы при определенных условиях в перспективе дают хорошие плоды. Молодой сотрудник – глоток свежего воздуха в музее».

«Green colour is the colour of youth; Blossoming tree is the spring mood which helps to look at all difficulties of our work in museum storages with optimism. The advantage of the «green» employee is that good flowers at certain efforts in the long term yield good fruits. The young employee is a breath of fresh air in museum».

Дарья Шеина, Минский областной краеведческий музей, г. Молодечно
Darja Sheina, Minsk Regional Museum

«Містычны начны краявід і нябеснае цела, якое па форме нагадвае яйка – сімвал пачатку жыцця, як мне думаецца, гэта маё бясконцае жаданне як можна хутчэй засвоіцца у новым для мяне статусе дырэктара музея, пераняць прафесійныя веды і вопыт маіх калег»

«Мистический ночной пейзаж и небесное тело, по форме напоминающее яйцо – символ начала жизни, как мне думается, это мое бесконечное желание как можно скорее освоиться в новом для меня статусе директора музея, перенять профессиональные знания и опыт моих коллег»

«Magic night landscape and celestial body like an egg is the symbol of the beginning of life. As for me my great desire is as soon as possible to get accustomed to the new status of the director of the museum, to adopt the professional knowledge and experience of my colleagues »

Оксана Торопова, Гомельский областной краеведческий музей
Oksana Toropova, Gomel Regional Museum

«Музей не павінен быць камернай установай; ён павінен не толькі адукоўваць, але і выхоўваць свайго наведвальніка, а часамі і забаўляць».

«Музей не должен быть неким камерным учреждением, он должен не только образовывать но и воспитывать своего посетителя, а временами и развлекать».

«Museum should not be a certain chamber establishment; it should not only educate visitors but to entertain from time to time».

Вадим Матевосян, Государственный музей истории театральной и музыкальной культуры Республики Беларусь
Vadim Matevosian, State Museum of the History of Theatrical and Musical Culture the Republic of Belarus

«Музей – гэта, як добры аўтамабіль, які павінен быць хуткасны і прывабны не толькі звонку, але і ізнутры. Пастаяннае імкненне ісці ў ногу з часам, наяўнасць прафесійных крэатыўных супрацоўнікаў дапаможа музею паспяхова развівацца і быць прывабным для наведвальніка"

«Музей – это, как хорошая машина, должен быць скоростным и привлекательным не только снаружи, но и внутри. Постоянное стремление идти в ногу со временем, наличие профессиональных креативных сотрудников поможет успешно развиваться и быть привлекательным для посетителя».

«Museum is like a good car, it should be high-speed and attractive not only outside, but also inside. The constant aspiration to keep up to date, presence of professional creative employees will help to the development and be successfully attractive to visitors».

Наталья Рыжак, Слонимский раенный краеведческий музей им. И. Стабровского
Natalia Ryzhak , Slonim History and Local Museum of I. Stabrovski

«Маё жыццёвае крэда – што б не здарылася – не губляй бадзёрасці! Сучасныя музейныя супрацоўнікі павінны быць пазітыўна насроенымі, энергічнымі і здольнымі працаваць у камандзе».

«Мое жизненное кредо – чтобы не случилось – не теряй бодрости! Современные музейные работники должны быть позитивно настроенными, энергичными и способными работать в команде».

«My own credo is: happens what happens – do not lose vivacity! Modern museum workers should be positively adjusted, vigorous and capable to work in a team».

Ольга Пархимович, Государственный литературный музей Янки Купалы
Olga Parkhimovich, Yanka Kupala State Literary Museum

«На мой погляд, паштоўка адлюстроўвае саму ідэю трэнінгу: абмен вопытам, інфармацыяй, ідэямі. Гэта -- мы, музейшчыкі, усе разам у атмасферы даверу і ўзаемаразумення, робім адну справу, дапамагаем адзін аднаму. Мы ўпэўнены ў выніку, сумленна выконваем сваю місію".

«На мой взгляд, открытка отражает саму идею тренинга: обмен опытом, информацией, идеями. Это мы, музейщики, все вместе, в атмосфере доверия и взаимопонимания, делаем одно дело, помогаем друг другу. Мы уверены в результате, в честном выполнении миссии музея!»

«In my opinion, the card reflects an idea of training: an exchange of experience, information, ideas. It is we, museum workers, all together, in trust and mutual understanding atmosphere, do one business, and we help each other. We are assured of result, in fair implementation of the museum mission! »

Ольга Тимошина, Гродненский государственный историко-археологический музей.
Olga Timoshina, Grodno State History and Archaeology Museum

«Я адношуся да шматгранных асоб: магу гарэць на працы, марыць аб новых тэхналогіях, быць кіраўніком цвёрдай рукі. Але многага я яшчэ не ведаю. І гэты трэнінг дапаможа мне знайсці адказы на пытанні, якія мяне цікавяць».

«Я отношусь к личностям многогранным: могу гореть на работе, мечтать о новых технологиях, быть руководителем твердой руки. Но многого я еще не знаю. И этот тренинг мне поможет найти ответы на интересующие меня вопросы».

«I am a many-sided person: I can burn on work, dream of new technologies, to be the head of a firm hand. But I yet do not know much. And this training will help me to find answers to questions which I'm interested in».

Ирина Воднева, Национальный Полоцкий историко-культурный музей-заповедник
Irina Vodneva, National Polotsk History and Culture Museum-Reserve

«Дзеці – самыя лепшыя слухачы, наведвальнікі, крытыкі. У сваёй рабоце мы ў многім арыентуемся на дзіцячую аўдыторыю. Дзяіцячае ўспрыманне акаляючай прасторы часам самае дакладнае. Хацелася б пажадаць удзельнікам трэнінгу шчырай, карыснай, адкрытай гутаркі, зацікаўленасці».

«Дети – самые лучшие слушатели, посетители, критики. В своей работе мы во многом ориентируемся на детскуюаудиторию. Детское восприятие окружающего порой самое верное. Хотелось бы пожелать участникам тренинга искреннего, открытого, полезного общения, заинтересованности».

«Children are the best listeners, visitors, critics. In our work we are guided in many respects by children's audience. Children's perception of the surrounding at times is the truest. It would be desirable to wish participants of the training of the sincere, open, useful dialogue, interest».

Ольга Давидовская, Витебский областной краеведческий музей
Olga Davidovskaya, Vitebsk Regional Museum

«Сярод маіх асабістых якасцей акуратнасць і дакладнасць займаюць далёка не апошняе месца, а графічны малюнак паштоўкі як мага лепш гэта характэрызуе. Часам, каб вырашыць праблему, неабходна паглядзець на яе з іншага боку, а то і развярнуць уверх нагамі".

«Среди моих личностных качеств четкость и аккуратность занимают далеко не последнее место, а графический рисунок открытки как нельзя более точно их характеризует. Иногда, чтобы решить проблему, стоит посмотреть на нее с другой стороны, а то и повернуть вверх ногами».

«Among my personal qualities clearness and accuracy doesn't take the last place, and graphic drawing of the card is more precisely characterizes them. Sometimes, to solve a problem, it is necessary to look at it from different sides and even to turn head over heels».

«Выбар паштоўкі быў хутчэй падсвядомым,чым свядомым. Тым не менш, яна дакладна адлюстроўвае маю жыццёвую пазіцыю і адносіны да працы і прафесіі. Усё павінна быць у сістэме дакладна і лагічна пабудавана, пранумеравана і раскладзена па паліцах"

«Выбор открытки был скорее подсознательным, нежели осознанным. Тем не менее, она точно отражает мою жизненную позицию и отношение к работе и профессии. Все должно быть в системе точно и логично выстроено, пронумеровано и разложено по полочкам».

«The choice of a card was faster subconscious, rather than realized. Nevertheless, it precisely reflects my vital position and the relation to work and profession. Everything should be in system precisely and logically built, numbered and classified».

Ирина Воронова, Музейный комплекс истории и культуры Оршанщины
Irina Voronova, Museum Complex of History and Culture of Orsha Region

«Via est vita – мой дэвіз. Падарожжа ў часе і прасторы ўласціва музейнай прафесіі, а рух, як і развіццё – неабходная ўмова поспеху. Адна з задач музея – садзейнічаць збліжэнню культур у музеі”.

«Via est vita – мой девиз. Путешествие во времени и пространстве присуще музейной работе, а движение, как и развитие – необходимое условие успеха.
Одна из задач музея -- содействие сближению культур в музее».

«Via est vita is my motto. Travel to time and space is inherent in museum work, and movement, as well as development is the necessary condition of success.
One of the museum tasks is the assistance to rapprochement of cultures in museum ».

Ирина Тарима, Брестский областной краеведческий музей
Irina Tarima, Brest Regional Museum

«Я адразу выбрала гэту паштоўку, таму што ў мяне баліць сэрца за гісторыка-культурную спадчыну краіны. Менавіта таму я працую у музейнай сферы, паколькі ў дадзены момант музей з'яўляецца ледзь ці не адзіным месцам захавання і прэзентацыі спадчыны. Я з'яўляюся маладым супрацоўнікам і мяне перапаўняюць эмоцыі і энтузіазм. Я прыехала на трэнінг, каб даведацца, у якое рэчышча накіроўваць усю гэтую энергію”

«Я сразу выбрала эту открытку, потому что у меня болит сердце за историко-культурное наследие нашей страны. Именно поэтому я работаю в музейной сфере, поскольку в данный момент музей является едва ли не единственным местом сохранения и презентации культурного наследия. Я являюсь молодым специалистом и меня переполняют эмоции и энтузиазм. Я приехала на тренинг, чтобы узнать, в какое русло направлять всю эту энергию».

«I have chosen at once this card because my heart grieves for historical and cultural heritage of our country. I work in museum because it is the only a place of preservation and presentation of cultural heritage. I am a young specialist and I am overflowed first of all with emotions and enthusiasm. I have arrived on training to learn in what channel to direct all this energy».

Елена Балыка, Жиличский исторический комплекс-музей
Elena Balyko, Zilichi History Complex-Museum

«Часта супрацоўнік музея ўспрымаецца як белая варона. Мая мэта – каб кожны наведвальнік успрымаў спадчыну як уласны скарб, які дапаможа яму ў самарэалізацыі”.

«Часто сотрудник музея воспринимается как белая ворона.
Моя цель – чтобы каждый посетитель воспринимал наследие как собственное сокровище, которое поможет ему в самореализации».

«Often employee of museum is perceived as the outsider. My purpose is to let each visitor perceive cultural heritage as own treasure which will help it with self-realization ».

Мария Бортковa, Государственный музей народной архитектуры и быта
Maria Bortkova, Belarusian State Museum of National Architecture and Traditional Life

«Я люблю сваю краіну, свой горад, люблю людзей! Люблю сваю прафесію і гэта -- самае галоўнае!»

«Я люблю свою страну, свой город, люблю людей! Люблю свою профессию и это -- самое главное!»

«I love the country, the city, I love people! I love my work and it is the most important thing! »

Татьяна Малащенко, Калинковичский краеведческий музей
Tatiana Malaschenko, Kalinkovichi History and Local Lore Museum

«Ну як Вы думаеце, дзе дзеці? Безумоўна, у музеі, на экскурсіі!»

«Ну как Вы думаете, где дети?
Конечно же, в музее, на экскурсии!»

«Where are the children?
Of course they are at the museum with the

Павел Омелькович, Государственный музей истории театральной и музыкальной культуры Республики Беларусь
Pavel Omelkovich, State Museum of the History of Theatrical and Musical Culture the Republic of Belarus

«Гэта выява на паштоўцы адлюстроўвае схаваную эмацыянальнасць чалавека. Чалавек жадае, але не можа яе выплеснуць. Часам так і ў жыцці, і ў прафесіі».

«Это изображение на открытке показывает скрытую эмоциональность человека. Человек хочет, но не может ее выплеснуть. Часто так и в жизни, и в профессии».

«This image on the card shows the latent emotionality of a person. The person wants, but cannot splash it out. There is so in life and in profession».

Ирина Тимошенко, Музейный комплекс истории и культуры Оршанщины
Irina Timoshenko, Museum Complex of History and Culture of Orsha region

«От столкновенья двух умов
От наших рук переплетенья
Родятся знания веков
И наши целеустремления...»

Сергей Чистяков, Национальный историко-культурный музей-заповедник «Несвиж»

«Гэта паштоўка сімвалізуе сённяшні стан музеяў. З аднаго боку – гэта ціскі традыцый і старой сістэмы; з другой – музеі імкнуцца да інавацый і сучаснасці".

«Эта открытка символизирует собой нынешнее состояние музеев. С одной стороны – это тиски традиций и старой системы, с другой – музеи стремятся к инновациям и современности».

«This card symbolises present conditions of museums. On the one hand there are a vice of traditions and old system, on the other – museums aspire to innovations and the present».

Марина Богодухова, Государственный литературный музей Янки Купалы
Marina Bogoduchova, Yanka Kupala State Literary Museum

ОТЧЕТ
REPORT
СПРАВАЗДАЧА

«Два кубачкі сведчаць пра дыялог, камунікацыю, падчас якой нараджаюцца ідэі, адбываецца абмен думкамі і вопытам. Можна сказаць, што гэты вобраз – сімвал нашага трэнінгу"

«Две чашки свидетельствуют о диалоге, общении, в ходе которого рождаются идеи, происходит обмен мнениями и опытом. Можно сказать этот образ – символ нашего тренинга».

«Two cups testify to dialogue, dialogues during which ideas are born, there is an exchange of opinions and experience. It is possible to tell this image – a symbol of our training».

Наталья Синяк, Любанский музей народной Славы
Natalia Sinyak, Luban Museum of People's Glory

